

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in četrte po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake veja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četirinsopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovansk pomen okupacije Bosne.

Da tudi drugi slovanski listi okupacijo Bosne in nje pomen za našo monarhijo podobno sodijo kakor mi, dokazujeta naj sledeča dva slovanska glasa.

Organ češke narodne opozicije piše:

„Avstrija je kljub dualizmu, kljub svojim ustavam in volilnim redom vendar po večini slovanska država, in če se to le kje pokazuje, jasno se pokazuje v naši vojski, ki se ne dá z nobenim umetnim volilnim načinom sestavljati, temuč se zbere po občnej brambenej dolžnosti kot pravo zrcalo resnične narodopisne podobe države. In ta većinom slovanska Avstrija, ki je svoje slovanske polke, pod vodstvom slovanskega vrhovnega poveljnika poslala v dve čisto slovanski deželi, da tam red in primerno upravo storé, — kako bi mogla ta Avstrija doli v onih deželah, ki so nemško-magjarskej hegemoniji odmaknjeni, delati Slovanom sovražno politiko? Tudi če bi ta namen res imei, mora izpodleteti, ker so stvari same na sebi močnejše, nego človeška volja. Magjarsko-nemški privrženci, ki se bojé za svoj krhki in polomljivi sistem, in stekleno omaro čuvajo, v katerej je njih gospodstvo nad nami spravljeno, naj počno kar hoté, v Bosni in Hercegovini mora Avstrija slovansko nastopiti. Temu železnemu siljenju se nij ogniti, in tudi nasledkom, kateri bodo iz tega vzrasli za izpremembo notranjih razmer v Avstriji.“

Poljski „Czas“, od katerega dozdej nismo bili vajeni slovanskih besedij slišati, piše: „Od tistega trenutka, ko bodo avstrijske vojske na tla Bosne in Hercegovine stopile, mora Avstrija zastavo političnega samovladja in neodvisnosti slovanskih narodov in zaščita njih narodnih pravic razviti, sicer bode položje še nevarnejše, nego je bilo. Potem pa se začne uloga Poljakov v monarhiji; za magjariziranje ali germaniziranje Slovanov oni ne bodo nikdar pomoči dajali. . . Mi prav radi vidimo, da se je izvršitev okupacije Bosne Slovanu izročila. V tem je znamenje politične misli. Mi smo bili proti okupaciji Bosne, ali če je ta enkrat uže zgodila se, menimo, da bode le ona okupacija koristna, ki bode Avstrijo do tega pripravila, da povzdigne zastavo svobodne samodoločbeslovanskih narodov, za brambo njih narodnih pravic in svobodo vere.“ Potem „Czas“ navetuje Poljakom, kateri so se na novo prepričali, da od evropskega zapada nemajo ničesa pričakovati, naj se vrnejo k slavjanskej vzajemnosti.

Volitve na Hrvatskem.

Iz Zagreba 23. julija. [Izv. dop.]

Dojdočega meseca se bodo v Hrvatskej in Slavoniji vršile volitve za deželni sabor; kako bodo ti izbori izpali, je lahko pogoditi: ostalo bode pri starem, k večjemu bode dobila opozicija dve ali tri mesta mej selskimi občini, potem bomo zopet tri leta plesali naše kolo po taktu magjarskega czardaša.

Nesreča je za hrvatski narod, da se ga je polastila splošna politična letargija ravno v zdanjem, za vse Jugoslovanstvo toliko važnem času, pa temu se ne dá lahko pomoči, ker se je v teku zadnjih 10 let le preveč grešilo na račun narodnega poštenja.

Pa res, če je človek še tako vnet in navdušen za narodni napredek, ako vidi, da so ga zapustili oni možje, do katerih je imel nemejeno poverjenje, mu ypade pogum in izgubi voljo, starati se in doprinesati žrtve za stranko, ki je popustila prvobitni narodni program, ter se poprijela oportunistva.

Zlanja narodna većina hrvatskega sabora je mnogo zla prestala pod vladanjem Raucha, Bedekovića in Vakanovića, dok je bila v manjšini, ko je pa prišla do vladanja, postala je nasproti Magjarom za čudo popustljiva, iz gole bojazljivosti, da se ne bi „magjarskej brači“ — zamerila, da ne bi bil sabor razpuščen, ali vlada premenjena. Ljuistvo pa pravi: ali je bilo vredno, da smo se borili za to većino? Kaj smo pridobili? nič, pa čisto nič! Vseobče obubožanje nam trka na vrata, naše narodne pravice se nam krnjijo še bolj, kakor poprej, samo davki so se nam znatno povekšali, a k temu so vselej pripomogli v ogerskem saboru hrvatski poslanci, glasujoči vsakokrat po volji ministerstva ogerskega.

Vsled tega je nastala povsod po deželi neka pogubna apatija, nada v poboljšanje zdanjega stanja vedno bolj gine, in narod se ne more otresti jerobov, katerim je v roke položil svojo sodbino, in kateri so čisto zadovoljni z dijetami, katere berejo v Zagrebu in Budapešti, ne gledoč, da-li zadovoljujejo svoje dolžnosti do domovine ali ne.

Kar so Poljaci v dunajskem državnem zboru, to so Hrvati v budapeštanskem, potem pa naj avstrijski Slovanje pridejo kedaj do mejsobojnega sporazumljenja in do skupne akcije, posebno, če se še Čehi doma kujajo, namesto da bi njihovi prvaki prevzeli v krepke svoje roke vodstvo nad vsemi slovanskimi narodi avstro-ogerske monarhije.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. julija.

Z okupacijo *Bosne* menda vendar pojde stvar kaj naprej. „Pol. Corr.“ poroča 24. t. m. iz Serajeva, da je občno mnenje v Bosni vedno bolj prijazno avstrijskemu zasedenju. Prebivalstvo hoče baje deputacije poslati v sprejem avstrijske vojske, in na Dunaj, da bi cesarju v imenu prebivalstva uklonile in se zahvalile grofu Andrassyju, ki hoče urejena stanja v Bosni uesti.

Praški uradni list pripoveduje, da je bil cesarjevič *Rudolf* na svojem potu v Prago 23. julija na postajah slovesno sprejeman.

Vnanje države.

Iz *Rima* se 24. jul. javlja: „Opinione“ pravi: „Italijanska vlada je dogodjaje zadnjih dnij oporekala, še predno se je Avstrija pri-tožila, ter je zagotovila, da većina prebivalstva nij bila pri demonstracijah zoper Avstrijo udeležena. — Italija igra dvomljivo rolo in dvojezično.

Iz *Parisa* se javlja, da je maršal MacMahon uže podpisal ratificirani berlinski ugovor. Ratifikacije se bodo z družimi vlastimi takoj izmenjale.

Iz *Carigrada* javlja „Pol. Corr.“ o zdanjih živahnih razgovorih glede izpraznjenja ruskih položajev pred Carigradom, ki se bode zgodilo še le po izpraznjenji Varne. Turki ne zaupajo Rusom, Rusi imajo še menj uzroka Turkom zaupati.

Kakor italijanski „Capitale“ pravi, hoče *Grecija* poklicati posredovanje vlastij, da bi premagala protivljenje porte, ki ne pripušta „mejne poprave“, kakor bi jo Grki ridi.

Dopisi.

Iz *Trsta* 22. julija. [Izv. dop.] Afri-kanska vročina vlada, a to ne moti plesateljne mladine, osnovati plesnih zabav. Včeraj bila je na Greti (morda Greda) poleg Trsta takozvana „šagra“, katera se denes nadaljuje. Reči se mora, da je ljudstvo vstrajno, vročine vajeno, pleše 2 dni zaporedom, ko jaz komaj v senci pri počitku pezo vročine prenašati morem.

Udeležitev plesalcev in plesalk je ogromna. Broj radoglednih opazovalcev velikansk, vse stori vtis kacega tabora, z razločkom, da se le pleše in mejusobne zaljubljenosti stvari razmotravajo.

Krasni spol bil je posebno obilo zastopan; brhke okoličanke v lepej primorskej opravi so pravi kinč primorskega Slovenstva. V nedeljo je enaki ples v sosednej Rojani. Želeti bi bilo, da bi fantje kakor dekleta več narodnega ponosa imeli. Na plesišči zapazil nijsem niti jedne slovenske zastave. Jako smešno se mi dozdeva, ko barjaktar, ud osnovalnega odbora, spremljan od godbe vabeč sovaščane na ples mej sviranjem stojé pred hišo ali mej potom, zastavo po taktih kvišku peha,

kar gotovo ne ugaja estetičnemu okusu. Zastava nij palčica za takt biti, in zastavonosec ne kapelnik godbe.

Drugi mesec je rojstveni dan našega presvitlega cesarja Franja Josipa. Umestno bi bilo prirediti v nedeljo po rojstvenem dnevi visocega vladarja ljudsko veselico pod milim nebom.

Odbori tržaške in rojanske čitalnice, političnega društva „Elinost“, naj bi stvar resno v roko vzeli, skrbeli za primerni prostor, za govornike, petje, godbo, za katero naj bi domoljubi žrtvovali, in ljudstva se bode zbralo, da bode prava gnječa. V tem podjetju smemo pričakovati, da nas vsi državi zvesti elementi družih narodnostij podpirajo.

Pokažimo, da smo zvesti sini domovine. Torej na noge!

Iz Barke 21. julija. [Izv. dop.] Uže nekaj časa neusmiljeno maha in udriha tukajšnji kmet po nežnih cveticah in tako spreminja pisane travnike v golo ledino, da preskrbi piče živini za črez zimo. Ali pri vsem tem delo zaostaje, ker lepo število reservistov, cvet delavcev, je pozvanih na jug, da tudi oni v družbi z drugimi Slovani oprosté uže dolgo zdihajočo „rajo“ izpod teškega turškega jarma. Dan za dnevom dohajajo pisma in poročila od njih, sedaj iz jednega, sedaj iz družega južnega mesta. Ker toplo je priporočila mati sinu, brat bratu, da kakor hitro dospe na odločeno mesto, naj jim naznanja, kako in kaj se jim godi, in mnogo taci in enacihi rečij, kakor se navadno godé pri slovesu. A žalbože vse drugače je z novinami, uže davno sem mislil to stvar omeniti, a še vsakikrat sem zamočal. Naroden pregovor pravi: kadar je žakelj poln, se odveže, taka je tudi tukaj. Mi smo dobro poldrugo uro oddaljeni od pošte „Dolenje Vreme“, tudi dotičnega pismonoša tukaj nij, kdor hoče časopise čitati, mora nalašč poslati po nje. Samo ob sebi se razume, da je treba tudi platiti. Ker so časi zanimivi, človek je radoveden, kaj se godi po širokem svetu, tudi kako je odpravil Beaconsfield pri zberališču v Berlinu z belo ruto, koja je črno obrobljena, zategadelj pošljem dne 14. julija nekoga na pošto, ali ta dojde ob 5. uri popoldne prazen domov. V sredo 17. t. m. se podam jaz sam do poštnega urada in v moje veliko začudenje dobim „Slovenski Narod“ datiran 14. julija, številko 159, katerega v nedeljo popoldne nij bilo. Tudi sedaj sem z rameni stisnil in močal. Drugi dan v četrtek t. j. 18. t. m. gre posel na pošto iskat novin, pa mi dojde domov s poročilom, da nij nič. No, jaz si mislim: najbrže dopadel je list državnemu pravdniku in ga bode čital on, mesto mene. V soboto predpoludnem je bila osoba na pošti, a donesla nij nič. Zvečer uže po 8. uri mi kar nepričakovano dojdejo 3 (trije) listi „Slovenskega Naroda“ in sicer št. 162, 163, 164. Kod so ti listi romali, mi je uganjka. Ali jih je morda slavno opraviništvo komaj v soboto mi poslalo? Še naj lepša je pa ta, katero vam bom povedal; št. 162 še nij došla na moje ime, ampak pod tujim naslovom in moja številka je bila onemu gospodu izročena, čegar sem jaz prejel. Sedaj sem se natančno prepračil, da pomote izvirajo od osebe, koja pošto opravlja. Bodite bolj pozorni in marljivi pri vašem poslu, da ne bode trebalo družih strun napenjati! (Od strani našega opraviništva se vsak dan točno list za vse naročnike naenkrat na pošto odda; ako ga ne dobite Vi, pritožite se kar naravnost na

c. kr. poštno vodstvo v Trstu, katero, kakor nas izkustvo uči, prav rado in hvalevredno odpomore napakam, kakoršne se večkrat na poštah po kmetih po malomarnosti ugnjezdjujejo. Ur.)

Iz ogersko-slovenske meje

22. julija [Izv. dop.] Naši sosjedje, Slavjani ki so pod magjarskim gospodstvom, imajo tudi volitve. Tudi pri njih se je narodni čut uže toliko pokazal, da kandidati morajo mej volilce sloveno-hrvatske oklice razmetavati, kakor so pri vas nemškutarji ob času volitev nekako „narodni“. Pošiljam vam tak tiskan oklic in menim, da bode bralce „Slovenskega Naroda“ zanimal ne iz jezikovega temuč tudi iz političnega uzroka. Glasi se:

Poštovani domorodci! zbirachi u kotaru Čakovačkom!

Več u godini 1875. prilikom zbiranja ablegatah nekoji zbirachi iz ove okolice su me pozvali, da bi se vu ovom kotaru dal kandidirati za ablegata; ali onda nisam mogel prijeti ov poziv, kajti sam za ono vr'eme već r'eč dal zbirachem Letinskoga kotara.

Kaj se tiče zbiranja ablegatah u ovom letu — to su se moje okolnosti premenile u toliko, — u koliko sam već lani na Božične svetke nekojim Vr'ednim iz medju vas — obečal, — da sam pripraven vu vašem kotaru se kandidirati dati, — ako vaš dovezdašnji ablegat gospodin Štefan Molnár nebi imel volju i duže vaš ablegat biti.

Gospodin Molnár se je pred drugimi i pred menom tak očituval, — da on više neće biti ablegat.

Pokehdob pak sam i na novo dobil poziv, — ov poziv ovim primljem, i ovim gori stajam kakti kandidirani ablegat čakovačkoga kotara.

Ovom prilikom ne vidim za potrebno opisati Vam svoju prošlost i peršonu; jer Ste mi vi s vekšom stranom poznati, a znam da odvas vekša stran i mene pozna.

Morebiti da bude vu ovom kotaru za ablegata takov čovek gori stal, — koj je možda više probal i morebiti više znanosti ima — nego ja; — ali i naproti tomu me tiesi on uverenje, da ste se i sami mogli osvedečiti o tom, da sam se kroz prošlih šest let trsil ovu možebitau manu s delatnostjum nadoknaditi.

Onih šest let, od kaka sam ablegat — ja mislim da nisam nigdar kaj takovega učinil, kaj bi samo za moju hasen bilo jer sam si uvek za dužnost držal: delati, učiniti koliko je najviše moći i to za hasen naroda i za domovinu. — More biti sam si prav st'em povekšal broj neprijateljov, — kajti mi je navada svagda očivestno povedati sakomu čoveku kaj držim do njega i do njegovih činov. — Ali akoje ova moja očivestnost uzrok tomu da zgubivam svoje prijatelje, a broj mojih neprijateljov pak raste, — ja vu tom ne vidim zroka na žalost; jer se čutim naplaćenim; moja plaća je ona čut, — da sam stim učinil dobro za narod i za domovinu.

Ja držim za najvekšu dužnost jednoga ablegata, da sigdar očivestno pove ono kaj misli i o čem je osvedočeni; jer ovo zapo'eda ona velika čast, koju smo dužni narodu za ono zaufanje koje vu nas stavlja.

Ablegat naroda mora rajši i na samu smrt pripraven biti, — nego kaj bi se pred krivicom ponizil.

Jer se jeden orsački ablegat, koj zastupa dičnoga i slobodnoga naroda — ima držati za prvu vlast pod kraljom.

Ako vi ovo držite za dužnost i zvanje

ablegatovo, — onda se vu meni nečete vkaniti; ali niti se onda nečete vkaniti, ako očekujete odmene da sam pripraven uvek pomiriti se s gospodujućimi okolnostmi, — ako bi se nadjal s takvim činom na hasen biti narodu i domovini.

Poštovani Zbirachi! — Kad sam 1875. leta na Letinji za ablegata zebran bil, onda sam bil na onoj stranki koja vladu (ministerium) podupira; i onda sam medju narodom razdelil jedno očitovanje vu kojem sam ovak govoril:

„Szent és erős a hitem, hogy a haza megmentésére egyesült pártok jobbjai szeretett hazám válságos helyzetét jobbra fordítva, azt a mindnyájunk áltai forrón ohajtott javulás és közmegelegedés ösvényére vezetendik, de azért bizalmukkal megújándékozott választóim előtt ezennel tinnepélyesen kijelentem, hogy feltétlenül nem esküszöm meg mesterem Tisza Kálmán szavára, hanem tetteiből ítélve megöt, vagy utolsó leheletemig küzdök oldala mellett, ha tinnepélyes igéretét tetteivel, s azoknak eredményeivel igazolandja, vagy fájó szivvel ugyan, de a megcsalottt bizalom gyűlöletével fogom öt nemzsak üldözni, hanem, igyekezni fogok öt le is győzni, ha eljárása, magatartása és intézkedése azt tanusi tandják, hogy a haza java és érdekéi parancsolta adadásával nem az ország, nem a haza népe, nem a közügy, hanem saját hiúsága és hatalmi ambíciói érdekeit akarta kiemelni és biztosítani.“

Ovo kaj je ovidi u magjarskom jeziku napisano, u hrvatskom prevodu ovak glasi:

„Sveta i trda mi je vera, da budu za obranu orsaga sjedinile se partaje domovinu našu na put popravljenja dovele; ali se zato pred vami ovim zaklinjam, da nebudem bezvjetno poslušal mojega meštre Tiszu Kalmana; nego budem se ravnal polak njegovih činah, i ako budem videl da on svoja obečanja obdržava onda ga budem do zadnje kaplje krvi podupiral; — ako pak nebi odgovoril svojem obečanjem, ako polak svojega obečanja — nebi za hasen i za dobro naroda i domovine vojuval, ako njegov cilj nebi bil „obće dobro“, — onda se budem proti njemu boril i nađ tim budem, da on ostavi ono mesto na kojem je vezda.“

Za kratko vr'eme moral sam obdržati svoju danu reč; jer i ja spadam medju one ablegate koji su vu m'esecu Majašu 1876, izstupili iz one stranjavke koja je poleg vlade; a to pak smo radi toga učinili, kajti je vlada s Austrijskom državom takovu pogodbu napravila, koja je našem orsagu na veliki kvar.

Vekša stran onik ablegatov koji su vladinu stranjavku ostavili, sjedinili su se s partajom Šennyey — ovom, pod imenom „Sjedinjena opozija“; — a jedna menjša stran — u koju i ja spadam — nije stala k nijednoj partaji iznej onih koje su dovezda postojale — nam je to tvrda vera, da se mora jedna nova partaja skupa spraviti. I vu tom našem uverenju nas podpomaža više varmedjijah, a med ovimi Peštanska i Zaladska.

Vladina partaja zgubila je pred narodom zaufnost i veru radi toga, kajti je je odobrila takovu pogodbu medju našim orsagom i Avstrijom, koja je orsagu na kvar. Narodu protivnu politiku je vodila u pitanju Turške zemlje. I povrh toga je takove naredbe izdala koje su protivne zakonom i slobodnici. A od svoje strane nedržim za dobro niti sve ono, koje vlada učinila za uredjenje unutarnjih (domaćih) poslova.

Partaja „Sjedinjene opozicije“
— — — samo govori o potrebočah, i o tom da je potrebno orsačke financije u red spraviti; ali ipak ne pokaže on put po kojem ona topostići misli. — Ali ova partaja se ne izražuje niti o tom kak bi se imela nekoje domaće orsačke stvari i liberalna pitanja odlučiti i u red spraviti. Radi toga niti u ovu partaju nemremo imeti zaufanost.

Gospoda! Poštovani Zbirači! Jedna orsačka partaja je onda v'edna i onda more potrebovati zaufanost, ako joj je biće utemeljeno na stanovita politička glavna načela. Ali pojedini članovi ove partaje se neslažeju u mislih svojih; pak bi se jako lahko moglo dogoditi to, — kaj već kod prvoga vekšega pitanja nebi skupa držali i ovak bi se partaja razišla.

Izvan ovih dv'ejuh partajah jošče je „Skradnja l'eva partaja“ (szélső balpárt.)

Prije nego se je Deák-ova partaja sjediniła s Tiszovom partajom — ja sam spadal k Tiszovoj partaji iliti k Bal-párt-u; ali v'eč u onom vremenu je velika zazlika bila med nami i med „Szélső balpárt“-om.

Ja sam već u onom vremenu za nemoćnost držal to, kar bi mi samostalno zastupstvo mogli držati u stranjskih zemljah, dokle imamo s Austrijom skupnoga vladara; — kajti u jednoj peršoni — — Cesar Austrijanski i kralj magjarski samo jednu te istu politiku more voditi naprama stranjskomu svetu.

Ne smatram neobhodno potrebnim to, da bi mi svoju narodnu i samostalnu vojsku držali, — akoprem to nebi nikaj škodilo jakosti skupnoga Austrijsko-Magjarskoga cesarstva i kraljestva.

I u vezdašnjih okolnostih niti je potrebno niti pa bi bilo dobro radi toga prem'eniti zakone od 1867 leta.

Kaj se vojske tiče, ipak jesu nekoja pitanja koja se rešiti imaju.

Od moje strani želim, da bi oni regimenti kod kojih naši domači sini služijo — orsagu ostali; i kaj bi se jim zapov'edalo (commandiralo) u našom materinskom jeziku. Nadalje trebalo bi jednu akademiju podići de bi se mladi ljudi za oficire pripravljali; i kaj bi ovak jedanput postići mogli to, da bi domači sini i medju officiri u primernom broju bili zastupani.

Med takovimi okolnostmi, koje zavezda vladaju u Europi, u tom pogledu ne želim dale iti; nego mislim počekati prikladno v'eme kad nam bude moći postići i osigurati državnu samostalnost prez pogibelji.

Poštovani Zbirači! kak sam vam već prije rekel, ja za vezda nepadam k nijednoj orsačkoj partaji. — Ali radi toga najte imati nikakovu brigu; jer ja budem uvek tam stal de mi bude dužnost zapov'edala biti uvek budem tam da se budu zakoni stvarjali za hasen domovine i za vašu; — i sigdi budem svoju reč podigel proti onim zakonom, koji bi polek moje v'ere domovini i narodu na kvar bili. — A da ovo svoje obećanje držal budem, ja mislim da glede toga garanciji pruži moje poslovanje u vremenu od onih 6. let, koje sam na dieti sprovel.

Ovdi za potrebno držim pov'edati vam na kratko: — koje vekše potreboče bi imelo buduće orsačko spravišče (dieta) u red spraviti.

Na prvom mestu potrebno je u red spraviti orsačke financije, i nad t'em biti, kaj nebudemo imeli više državnih stroškov nego dohodkov.

Ja mislim da bi se ovo tak moglo postići, — ako bi se broj u aktivnoj službi stojeće vojske (onih soldatev koji kod regimentov služje) obalil iz 800.000 ljudih na 600.000; ili ako to nebi moglo biti, bi se to moralo odrediti, kaj bi saki soldat na m'esto 3 let, samo kroz 2 godi ne služje pri regimentu.

Ovdi moram pripoznati, da je vezdašnji ministerium bolje gospodaril i bolje šparaven bil nego su bili preveši ministeriumi; ali ipak to mislim da bi ministerium i više mogel prišparati, ako bi kormanil s orsogom polak jednostavnije systeme.

Broj orsačkih ablegatov mogel bi se na menje obaliti — prez ikakve pogibelji, tak, — ako bi orsaga razd'elili na toliko kotarov, kaj bi saki kotar brojil 50.000 dušah; — i ovakov jeden kotar bi dobil ablegata. — Ako pak bi ministerium svoj d'elokrug svrhi odgovorno opredielil, — kroz to bi moći bilo postići to, kaj bi sabor (dieta) uvek samo kroz polovicu godine (l'eta) trajao; ovak bi i ministerium više vremena imel kormaniti s orsagom; i dieta bi se bolje mogla nadjati od ministrov, kaj bi ovi pred nju dobro premišljene zakonske osnove (törvényjavaslat) predlagali.

Izjavljujem se ovdi, da bi za bolše držal imenovati političke činovnike; ali pogledom na nekoje važne političke okolnosti za vezda sam polek izbora političkih činovnikov, ali pod tom konditiom da svaki on čovek, koj za kakvoga činovnika izbere — mora imeti za svoj stališ dosta znanosti.

Redarstvo (policiju) želim na vojnički system postaviti, tak kak je u Horvatskom orsagu i u Erdelju; i kak je pred 1867. letom i prinas bilo. — S žalostjum moramo prepoznati, da skoro u celom orsagu tak i u Zaladinskoj varmedžiji nije osigurano niti blago niti život. A to u jednoj civiliziranoj državi (orsagu) nemremo trpeti.

Nadležnost (illetőség) i d'elokrug (munkakör, hatáskör) javnih oblastih ima se organisirati; i potrebno je medju juridičkimi, političkimi i financijskimi oblastmi nekoju harmoniju postaviti; kajti brez toga nemremo se nikam gibati.

Nakratko moram još napomenuti nekoje stvari, koje vezda po celom orsagu napominjaju ablegati.

Potrebno je organisirati Gornju kuču sabora (Főrendiház). Treba je stvoriti zakone v stečajju (Csőd) O Policiji O Gradjanskom parbenom postupku (Polgári perrendtartás) kaznjenom postupku; (Büntető eljárás) o izvršenju kaznjenog zakona o šumah. O ukvartiranju soldačtva, zakona o organizaciji s'ednjih školah (középtanodák) Zakona o obustavljenju Regale za krême. Ov zakon mogel bi se tak napraviti kaj bi oni, koji imaju vezda krémenski juš, — ov juš izgubili ali bi zato dobili primjeruo odštetu.

(Konec prihodnjič.)

Domaće stvari.

— (Od bosenske meje) smo včeraž čitali privatno pismo ljubljanskoga vojaka. Iz njega posnemljemo, da vojnici veliko trpe vsled vročine in nezdrave vode. Tudi tukajšnja „Laib. Ztg.“ ima sledeći dopis: „Dubica, kjer 15 t. m. pišem te vrstice, leži ob bosenskej meji, ter jo loči od Hrvatske reka Una. Na mostu so postavili Turki dve straži. Naši oficirji se prijazno shajajo na onkrajnej zemlji in vselej jih

straža s puško pozdravlja. Turški vojak drži puško tako, kakor mi, kadar nam je ukazano: „puško navzdol“. Denes popóudne prišel je k nam turški štabni oficir, spremljan s 4 vojaki, ter se je dolgo pomenkoval z brigadnim generalom, vojvodo Württemberg. V Dubici je zdaj 46. peški polk, (Sasko — meininški,) kojega dopolnilni okraj je Segedin. 12. oddelek se je denes kopal; 4 vojaki so se vtopili, izmed katerih smo dva rešili, dva pak sta utonila. Nesrečneža sta iz Segedina z imenom Sarkadi in Nagy. — 2 straži 46. polka sta na stanji zaspali, ter so ju postavili pred vojno sodišče. Vojaki imajo cel dan vaje, in v cellem tednu se le jeden dan odpočijejo. Vročina je v Dubici velika, denes imamo 26—28 stopinj. Živež je tu drag. Navadno kosilo stane 80 kr., kava in jeden kruh 20 kr., večerja 40—45 kr., liter slabega vina 48 kr.

— (Pri dobrodelnej „besedi“) zapuščenim družinam v Bosno odšlih vojakov, bode govoril g. dr. Vošnjak in sodeloval tudi operni pevec g. Josip Noll.

— (Mestna godba) bode svirala denes v čast „vsem Anam“ na „zelenem hribu“; užgal se bode tudi umeteljni ogenj.

— (Gimnaziji v Novem mestu in Kočevji) sta vsled ministerske določbe nehali biti realni gimnaziji in se bodo razen risanja, ki ostane obligaten predmet, odslej podučevale le tiste reči, ki so na gimnazijah zapovedane. Dotični ukaz sam pripoznavá, da realne gimnazije niso zadostovale namenu, katerega so od njih pričakovali.

— (Difteritis.) Iz Šoštanja se nam piše: „Nova bolezen“ kakor tu imenujejo difteritis, pojavila se je pri nas zopet, ter si vzela za žrtev 7 letnega dečka in 4 letno deklico. Ker je naš zdravnik g. dr. Lichtenegger moral iti v vojake, to bi za nas bila velika sitnost, ako ne bi iz Velenja g. Skubic vsaki dan prihajal v Šoštanj g. doktorja namestovat.

— (Vihar.) Od Šoštanja se nam 24. t. m. piše: Kakor v noči 21 — 22. t. m., tako je tudi nocj bil pri nas silen vihar; bliskalo je neprenehoma, da je bilo vse razsvetljeno a grmelo tako močno kakor še letos ne, in ga ljudje takega treskanja skoro ne pomnijo.

— (Rojanska čitalnica) vabi na veselico, katera bode dne 28. julija 1878. Spored je: 1. Nabiranje oznanil, komični prizor, sodelujejo gg.: A. Wolf, T. Izanski, G. Pikel in A. Uršič. 2. Tombola. 3. Mutec, veseloigra v 1. dejanji. 4. Umeteljni ognji. 5. Društvena zabava (ples). Začetek ob 6¹/₂ uri zvečer. Vstopnina za ude prosta, za neude 20 novčičev. Odbor.

— (Novi zemljevidi Schlacherjevi.) Stotnik Schlacher, katerega kartografska de'a se obče priznavajo, izdal je ravnokar na novo dve karti. Jedna obsega Bosno in Hercegovino z mejnimi deželami, druga pa cel balkanski poluostrov. Obe karti ozirati se uže na mejne določbe berlinskega kongresa, ter sti dovršeno, pregledno in tehnično narisani. Ker sti karti jako po ceni (Bosna 1 gold., s pošto 1 gold. 5 kr.; Balkan 90 kr., po pošti 95 kr.) jima je velik vspeh gotov. Dobivati se pri Faesy & Frick, c. kr. dvornej trgovini s knjigami, Danaj, Graben 27.

Razne vesti.

* (Umrli) je sloveči medicinski profesor in učenjak K. Rokitsanski na Dunaji.

* (Velikansk koncert) je bil 14. t. m. v vrtu pariških tuillerij. Na koncertu je

sodelavalo 649 glasbenih društev in število sodelavajočih članov je bilo 20.000. Pevci so bili iz Pariza, Švice, Belgije in Holandije.

* (Napad na duhovnika.) V Fürstfeldu obiskal je nek frančiškanski redovnik tamošnjo svojo teto, hišno posestnico. 15. t. m. pri njegovem odpotovanju, ko ga je tudi teta spremljevala, napadlo ga je 10 mož, so mu grde priimke dajali, ter mu nevarno žugali. Duhovnik se skriva v hlev, kjer je bil poštni hlapec. Teta njegova hotela je razdivjane ljudi utolažiti, a s krikom so zahtevali, da naj jim pokaže, kam se je duhovnik skrival. K sreči pomagal jima je poštni hlapec skozi hlev uiti, od koder se duhovnik hitro odpelje.

* (Ustreljen.) Neki kmet Jože Kremser je iz malega Schweinbarta šel v noči 22. t. m. s svojim sosedom na polje s puško tatov stražiti, ker so mu uže več žetve pokrali. Naenkrat se je čulo več strelav, in Kremser zgrudi se smrtno ranjen mrtev na tla. Ustrelil ga je čuvaj Eisinger, ki je mislil, da sta ona dva kmeta oborožena tatova. Dejal je, da bi bil tudi drugega kmeta ustrelil, ako ta ne bi prišel na pomoč klicati.

* (Požar.) V Sternbergu je zgorela fabrika za železo popolnem. Ogenj je nastal po tem, da se je v mašini preveč kurilo.

* (Mnogoženstvo.) Od kod prihaja to, da imajo moške pri nekaterih narodih po več žen? Na to vprašanje odgovarjalo se je na pariškem etnografskem shodu s sledečim: Mnogoženstvo je dokaz, da je narod, kjer je mnogoženstvo upeljano, nepopolen; nahaja se mnogoženstvo pri mladih narodih in v vročih deželah, kjer uže ozračje ovira telesno razvijanje človekovo. Drugi so pa trdili, da ima mnogoženstvo svoj vzrok v geografiji, ker se ono nahaja le na zapadnih delih zemlje, mej tem ko je na istočnih krajih jednoženstvo upeljano.

* (Vročina v Ameriki.) V severno zapadnih državah Amerike je vročina nekoliko dnij uže strašno huda, ter dospe do 34 stopinj R. Vsled tega je zbolelo v St. Louis 1500 oseb, izmed katerih je umrlo 150. Delati se po dnevu nij nič moglo, le v noči ali pa je delo zaostalo. Tudi s polja so žetev po noči domov spravljali.

Trgovsko poročilo.

V Trstu 23. julija 1878.

Od našega zadnjega poročila, dne 1. junija t. l., predručala se je politična situacija za toliko, da smo imeli kongres, ki je dovršil svoje delo. — O istinitih rezultatih kongresa izreči pravo sodbo nij mogoče niti onim, ki gledajo za kulise; — glavni vtis pa je na vsak način ta, da so sklepi kongresa le bolj začasni (palijativni), nego pa stalni in radikalni; in vendar bi bilo le stalno in radikalno rešenje zamotanega vprašanja poročstvo za blagodejen, trajen mir. Morda je čast evropske diplomacije zahtevala, da se saj mir po imenu sklone, katerega trajnost pa je na vsak način odvisna od tega, kedaj bode sad kongresove setve popolnem dozorel. Resnica je ta, da prav malo zadovoljnih je zapustilo kongres, in skoro gotovo so uže zdaj nekateri diplomati nastavili zanjke za prihodnje spletke. — Istina je tudi, da se povsod naprej oborožuje in mobilizuje; je-li pri takem položaju mogoče misliti na prav trajen mir? V očigled takim razmeram morati kupčija in obrtnija še dalje hirati, in splošne mizerije, ki je nastala po pičem zaslužku nizkega ljudstva, draginji denarja in mali vrednosti pridelkov, ne bode še tako hitro konec. — Tukaj v Trstu je vsa kupčija brez prave žile, in vse kupčijske konjunktore nemajo nobedne solidne podlage, nihče ne zaupa berlinskemu miru.

Kava. — Kar smo zadnjič rekli, moramo tudi denes ponavljati, da se fine baže vzdržujejo vedno na visokih cenah, in kedor hoče imeti prve baže fine kave, plačati jo mora drago; — nižje baže, posebno pa Rio, postale so ceneje, nego v prošlem mesecu. — Mnenja o cenah so jako rezervirana; vendar pa je mogoče, da ostanemo dolgo časa pri današnjih

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

cenah. Rio velja od 85 do 95 gold., najfinejša in zbrana od 100 do 104 gold.; — Bahia od 86 do 96 gold.; — Santos od 96 do 110 gold.; — St. Domingo od 100 do 110 gold.; — Java od 113 do 130 gold.; — Malabar native od 106 do 115 gold., plant. od 125 do 148 gold.; — Ceylon nat. od 98 do 115 gold., plant. od 130 do 156 gold.; — Perl od 145 do 156 gold.; — Moka od 126 do 134 gold.

Olje oljkino. — Fino, namizne sorte 1 do 2% ceneje, ampak zdanje cene so trdne in vtegnejo trajati, — mej tem, ko so cene jedilnega olja močno padle, za 4 do 5%. — Malo povpraševanje po tem blagu iz inostranskega bode zadostovalo, da se cene zopet zdatno vzdignejo. — Prodaja se: jedilno olje od 52 do 56 gold.; — najfinejše od 57 do 60 gold.; — namizno Monte St. Angelo fino od 70 do 77 gold.; — najfinejše od 78 do 80 gold.; — francosko pravo Aix po 83 gold.; — kotonovo olje I. vste, obležano in lepo, kakor oljkino po 48 gold.; — II. vrste po 46 gold.; — laneno olje angleško po 47 gold.

Sadje. — Skoro brez spremembe; le pomoranče in limone se prodajajo zdaj veliko dražje; rožiči pa so tudi nekoliko porastli, posebno blago prve vrste, katerega primanjkuje. Cene so: rožičov I. od 10 1/2 do 11 gold.; — fig v vencih po 18 gold.; — rozin Sultan I. od 32 do 36 gold.; — II. od 25 do 28 gold.; — cveb debelih Cisme in Eleme od 16 do 24 gl.; — grozdica (opaše) Sicilija po 25 gl.; — Levante od 15 do 20 gold. — Sadje je večinoma slabo; v enem mesecu pričakuje se novo, ki obeta po kakovosti veliko več, nego lansko leto. —

Riž — je postal za malenkost ceneji, ker začenja dobajati novo blago. — Italijanski velja od 19 1/2 do 24 1/2 gold.; — Rangoon I. po 18 gold.; — II. vrste po 17 gold.

Mast in špeh. — Špeh je porastel te dni za 5%; mast se prodaja po nespremenjenih cenah, pa mora tudi dražja postati, ker cena tega blaga nij v pravem razmerju z ceno špeha, in se to blago iz tega razloga priporoča za špekulacijo. — Tudi na Angleškem so cene špeha in masti primerno višje, nego tukaj. — Špeh v zabojih, prav lep, stane od 43 do 48 gold., po kakovosti; — mast Bancroft I. od 52 do 53 gold.; — Wilcox I. od 50 do 51 gold.

Petrolij. — Zdaj nij sezona za to blago, k večjemu, če si hoče kdo zagotoviti potrebo za kasnejo dobo; petrolij velja za september, oktober, november, december od 15 do 15 1/2 gold. po množini, to je cena, pri kateri je prej mogoče dobiti, nego pa zgubiti. — Prokurptni petrolij velja še denes od 14.35 do 14.50 gold., pa vtegne v nekaterih dneh zdatno poskočiti, ker je zdaj vse blago v trdnih rokah, in se ne pričakuje tako hitro nobedne ladije.

Narodni pridelki. — S fizolom zdaj nij kupčije; za oktober, november in december pa bi se našli kupci za rudeče blago uže zdaj po 10 1/2 do 11 gold. — Maslo najlepše štajersko doseže k večjemu 88 gold.; — rusko rajše dražje plačujejo, ker se bolj poda za fabriko.

Žito. — Pšenica odeška je zdaj tako cena, da v Trstu ne more več konkurirati ogersko blago; najlepša ruska pšenica velja denes od 10 1/2 do 11 gold. 100 kilo, in prej vtegne ta cena še kaj malega pasti, nego pa poskočiti.

Koruza — prav lepa in zdrava valaška stane denes 7.40 gl., in vtegne še kaj poskočiti, ker zdravega blaga tukaj primanjkuje; slabšega, ogretega je dosti, in velja srednja koruza od 7 do 7.20 gold., nizka z duhom 6 1/2 gold. 100 kilo na tukajšnji postaji. Jos. Pipan & Comp.

Tužja.

24. julija:

Pri Slonu: Lobenwein iz Celovca. — Schnabl iz Gradca. — Lachmayer iz Trsta. — Venus, Zadnik, Moller, Fischbach, Schmid iz Dunaja.

Pri Matič: Hrovat, Lienarz, Bürnbaum, Werner iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Persaglio iz Gorice. — Kopysek, Kralj, Raicz iz Nove gore.

II. Izkaz

deželnemu odboru poslanih milodarov za zapuščene družine v vojno službo poklicanih rezervistov iz Kranjskega:

Znesek milodarov po I. izkazu	2205	gl.	—	kr.
Gosp. Anton Navratil iz Metlike nabral in poslal	14	"	30	"
Zbirka odhajajočih dijakov kupčijske šole g. F. Mahra	35	"	89	"
Gosp. Ferd. Mahr, vodja kupčijske šole v Ljubljani	10	"	—	"
" And. Brus v Ljubljani	5	"	—	"
" Franc Pirker, kupčijski odpravnik v Ljubljani	10	"	—	"
Od neimenovanega gospoda iz Vidma na Laškem	5	"	—	"
Gosp. Josip Pfeifer, dež. koncipist	2	"	—	"
" Franc Pogačar v čitalnici v Bizaviku nabral in poslal	4	"	35	"
Skupni znesek	2291	gl.	54	kr.

Umrli v Ljubljani.

22. julija: Franc Kratnar, sin delavca, 15 mes. 17 dnij, na starem trgu št. 3, vsled ponovljenih osepnic.

23. julija: Srečko Tratnik, sin gostača, 2 l. 10 m., na karlovske cesti št. 22, na difteritis. — Ana Pleško, 78 l., v hiralnici sv. Jožefa, vsled marasma. — Jože Rapovž, 3 l. 4 m., Florijanova ulica št. 13, hydrocephalus acutus.

24. julija: Janez Berčič, sin fabriškega mlinarja, na sv. Petra cesti št. 70, vsled božjasti.

Gospod Alojzij Novak,

c. k. učitelj v Idriji.

Ker Vi Vaše pred sodnijo in pred županom storjene obljube niste še spolnili, Vas denes opozorujem, da — ako v teku 8 dnij tega ne storite, in ne prekličete vsega v „Slov. Narodu“ z jasnim podpisom Vašega imena in stanu; bodite pripravljani, da tožbo proti Vam takoj pri sodnji vložim.

(229)

Ana Žnideršič.

Dunajska borza 25. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)				
Enotni drž. dolg v bankovcih	64	gl.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	40	"
Zlata renta	74	"	75	"
1860 drž. posojilo	113	"	75	"
Akcije narodne banke	831	"	—	"
Kreditne akcije	262	"	85	"
London	115	"	40	"
Napol.	9	"	26	"
C. kr. cekini	5	"	48	"
Srebro	100	"	90	"
Državne marke	57	"	—	"

Praktikant,

zmožen sloveškega in nemškega jezika, sprejme se v prodajalnici z deželnimi pridelki in naročevalnici Moises, Charnatz & Neuwirtha v Ljubljani. Pismene ali ustne ponudbe pošiljajo naj se naravnost imenovanj firmi. (227—2)

Magazinski sluga,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali in kavcijo najmenj 500 gl. v gotovini, sprejme se takoj pri jednem ljubljanskem trgovcu. — Ponudbe pod „Magazinski sluga“ sprejema opravništvo „Slovenskega Naroda“. (228—2)

Wir empfehlen geschäftl. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Belleinlagen, Zellstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—31)

V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.